

Observatieformulier werkplekbegeleider school

Tijdens de stage observeert u een aantal lessen van de student. U kunt gebruikmaken van onderstaande methodes of een eigen methode gebruiken.

Drie mogelijke methodes

1. Continue observatie
2. Time on task
3. De zes rollen van de docent

Methode 1 Continue observatie

Vrije observatie

Doel: zonder duidelijke vraag de student voor de klas leren kennen. Beschrijf hierbij kort wat u opvalt aan de student.

De volgende 2 methodieken zijn gebaseerd op intervalobservaties: op wisselende tijdstippen met dezelfde doelen, technieken en hulpmiddelen observeren.

Methode 2 Time on Task

Met deze methode meet u in welke mate leerlingen bezig zijn met de lesactiviteiten. U neemt een dwarsdoorsnede van de klas en kiest 5 of 6 leerlingen uit. Om de 5 minuten kijkt u of ze bezig zijn met de activiteit die volgens de les op het programma staat. Dus bijvoorbeeld: Luisteren naar uitleg, spullen pakken, doen van een opdracht enz. U krijgt hiermee een overzicht wanneer de leerlingen meedoen en wanneer minder of niet. Het is handig dat u het lesprogramma in grote lijnen opschrijft en vooral de wisseling van activiteiten in de tijd. Zo kun u daarna analyseren wanneer de aandacht erbij blijft en wanneer deze verslapt.

Time on task   Les: Klas: 0 = off task   1 = on task

Tijd	Leerling 1	Leerling 2	Leerling 3	Leerling 4	Leerling 5	Leerling 6	Totaal
00:00							
00:05							
00:10							
00:15							
00:20							
00:25							
00:30							
00:35							
00:40							
00:45							
00:50							
00:55							
00:60							
Totaal Per leerling							On task: .....

Lesprogramma:

1. 9.00 – 9.10 klassikale instructie
2. 9.10 – 9.15 Verfspullen pakken
3. Enz.

Analyse

1. Wat valt op aan de individuele leerlingen?
2. Wat valt op aan het gehele beeld dat u krijgt?
3. Hoe kunt u dit koppelen aan het lesprogramma, de gebeurtenissen/voorvallen in deze les, de acties van de student enz.?

Methode 3 De zes rollen van de docent

Hieronder vindt u een observatieformulier. Dit formulier kunt u gebruiken bij de lessen die u observeert. Het is ook mogelijk om via een digitale applicatie te observeren. Het complexe gedrag van effectieve docenten is te vertalen naar zes rollen die de docent kan innemen. Elke rol hoort bij een bepaalde fase van de les en kent specifiek waarneembaar gedrag van de docent en van de leerling (Slooter, M. 2020). *De zes rollen van de leraar* intervisiekaarten. Pica.)

Naam docent:

Vak:

Klas:

Tijdstip les:

Datum observatie:

Observatielijst: de docent in zijn/haar 6 rollen in de klas

++ Goed, + Voldoende, - Onvoldoende, # Niet gezien

	++	+	-	#
A:Eerste rol: GASTHEER <i>stemt af op de leerlingen.</i>				
1. Is de docent op tijd en ontvangt hij/zij de leerlingen?				
2. Is de docent zichtbaar, vriendelijk, maakt hij/zij (oog)contact?				
3. Is de docent organisatorisch klaar om de klas te ontvangen?				
4. Is de docent toegankelijk en benaderbaar, geeft hij/zij het voorbeeld?				
B:Tweede rol: PRESENTATOR <i>vangt en richt de aandacht.</i>				
1. Heeft de docent de opening voorbereid, kan hij/zij de aandacht vangen?				
2. Neemt de docent leiding in woord en gebruikt hij/zij ondersteunend non-verbaal gedrag (oogcontact, mimiek, gebaren)?				
3. Kondigt de docent het doel en inhoud van de les aan? Maakt hij/zij duidelijk wat hij/zij van de leerlingen verwacht?				
4. Vermeldt de docent hoe de les aansluit bij wat voorafgegaan is (refereren aan voorkennis)?				
5. Is de docent congruent in lichaamstaal en gesproken taal?				
C:Derde rol: DIDACTICUS <i>geeft instructie en zet leerlingen aan het werk.</i>				
1. Motiveert de docent leerlingen voor de leertaken, voor het vak?				
2. Leerlingen weten wat ze moeten doen, op welke wijze en met welk doel?				
3. Geeft de docent complete instructie met controle of de instructie is begrepen?				
4. Zet de docent leerlingen snel aan het werk en houdt hij/zij vaart in de les?				
5. Gebruikt de docent passende werkvormen?				
6. Geeft de docent leerlingen effectief feedback op hun werk?				
7. Stoort de docent het leren niet en kijkt hij/zij hoe er gewerkt wordt?				
8. Geeft de docent les op het juiste niveau, vraagt hij/zij niet te veel of te weinig?				
9. De lesmaterialen zijn afgestemd op het niveau en de ontwikkeling van leerlingen.				
D:Vierde rol: PEDAGOOG <i>zorgt voor veiligheid en grijpt in</i>				
1. Zorgt de docent voor een veilige sfeer, benoemt hij/zij gewenst gedrag?				
2. Neemt de docent leerlingen serieus, kent hij/zij ze, toont de docent respect voor leerlingen?				
3. Heeft de docent overwicht, benoemt hij/zij wat hij/zij ziet (1 ^e overtreding)?				
4. Geeft de docent complimenten waar mogelijk en beperkt hij/zij straf?				
5. Laat de docent gevoelens zien, kan hij/zij beheerst boos worden?				
6. Corrigeert de docent ongewenst gedrag en straft op gepaste wijze?				
7. Hanteert de docent voor iedereen bekende normen/regels rechtvaardig?				
8. Laat de docent leerlingen delen in verantwoordelijkheden?				
9. Is de leeromgeving rijk, uitdagend en geordend?				
	++	+	-	#

E: Vijfde rol: Regisseur *sluit de les goed af.*

1. Sluit de docent de les op tijd af, laat hij/zij op tijd opruimen en inpakken?					
2. Geeft de docent duidelijke instructie over het gewenste gedrag van leerlingen?					
3. Rondt de docent de les inhoudelijk af en blikt vooruit?					
4. Geeft de docent een samenvatting/overzicht van de afgelopen les?					
5. Neemt de docent afscheid van de leerlingen en zorgt hij/zij voor ordelijk verloop bij vertrek?					

F: Zesde rol: coach *ondersteunt het leerproces*

1. Observeert en stelt veel verdiepende vragen					
2. Laat leerlingen hardop denken					
3. Reflecteert samen met de leerling op de leervaardigheden					
4. Geeft ontwikkelingsgericht feedback					
5. Zorgt voor differentiatie tijdens de les					

OPMERKINGEN:

A1: enz.

Reflectievragen

1. Welke punten vallen op als u kijkt naar het klassenmanagement, didactiek en pedagogiek?
2. Welke punten vindt u sterk in deze les en welke minder? Onderbouw uw uitspraken.
3. Hoe ziet de student het effect van zijn/ haar gedrag terug in het gedrag van de leerlingen?
4. Check de observaties bij de student: herkent de student deze punten? Ja/nee Vertel eens? Is dit een doorsnee les?